

Gorzów Wlkp., 9 listopada 2023 r.

WOJEWODA LUBUSKI

Nasz znak: NK-II.431.1.13.2023

Sprawę prowadzi: Izabela Okonek

Telefon: 957851805

e-mail: izabela.okonek@lubuskie.uw.gov.pl

Pan

Janusz Kubicki

Prezydent Miasta

Zielona Góra

Dotyczy: wystąpienia pokontrolnego z kontroli przeprowadzonej w trybie zwykłym w Urzędzie Miasta Zielona Góra

Pracownicy Wydziału Nadzoru i Kontroli Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w składzie:

- Joanna Rutkowska – Kierownik Oddziału Kontroli - przewodnicząca zespołu,
- Izabela Okonek – starszy inspektor wojewódzki,

przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Urzędzie Miasta Zielona Góra, ul. Podgórna 22, 65-424 Zielona Góra.*

Przedmiotem kontroli była realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz.U. z 2021 r. poz. 945), zwanej dalej „ustawą”. Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2021r. do 23 maja 2023 r.

Projekt wystąpienia pokontrolnego przekazano 23 października 2023 r., do którego w ustawowym terminie nie zostały zgłoszone pisemne zastrzeżenia. W związku z powyższym przekazuję wystąpienie pokontrolne. **

Zakres odpowiedzialności

Funkcję Prezydenta Miasta Zielona Góra w okresie objętym kontrolą pełnił Pan Janusz Kubicki. Za realizację ww. zadania odpowiedzialni są pracownicy Biura Organizacyjnego w Departamencie Organizacyjnym oraz Wydziału Sportu, Kultury i Turystyki w Departamencie Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zielona Góra.

Ocena kontrolowanej działalności:

Wykonywanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w zakresie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Ustalenia kontroli:

Punkty nieodpłatnej pomocy

Na terenie Miasta Zielona Góra znajduje się sześć punktów, co odpowiada mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy, usytuowanych w trzech lokalach w budynku Urzędu Miasta Zielona Góra przy ul. Dąbrowskiego 41 w Zielonej Górze. Punkty powierzone zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym wyznaczonym przez – odpowiednio - Okręgową Izbę Radców Prawnych i Okręgową Radę Adwokacką w Zielonej Górze oraz organizacji pozarządowej.

Udzielanie nieodpłatnej pomocy odbywa się w każdym punkcie w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie, co jest zgodne z art. 8 ust. 3 ustawy. W ramach dyżurów nie określono przedziału czasu na prowadzenie nieodpłatnej mediacji. Jest ona świadczona po uprzednim ustaleniu terminu.

Podkreślenia wymaga fakt, iż sposób organizacji dyżurów w punktach zapewnia dostęp do pomocy w sposób dogodny dla mieszkańców o różnych aktywnościach zawodowych. Porady świadczone są od godziny 7.30 do godziny 18.30.

Z analizy części B Kart Pomocy składanych przez osoby uprawnione po udzielonej nieodpłatnej poradzie, dotyczącej położenia lokali w których zorganizowane zostały punkty, wynika że lokale są wygodnie położone. Jedynie w jednym przypadku osoba uprawniona zaznaczyła, że lokal raczej nie jest wygodnie położony. Propozycje usprawnień w zakresie większej dostępności punktów na terenie Miasta Zielona Góra nie wpływały.

W celu sprawdzenia spełniania przez lokale, wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2492 ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem, dokonano ich oględzin. Lokale spełniały wymogi określone w § 5 ww. rozporządzenia.

Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Informacje w powyższym zakresie zostały podane do publicznej wiadomości.

Umowy z adwokatami i radcami prawnymi

Corocznie zgodnie z art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy zawierane jest z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych porozumienie w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, określające w szczególności:

- 1) liczbę adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania, w tym z zakresu nieodpłatnej mediacji,
- 2) zobowiązanie okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych do imiennego wskazywania adwokatów lub radców prawnych oraz ich zastępców, którymi są adwokaci lub radcowie prawni, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z wykazem planowanych

- dyżurów, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 i ust. 3, uwzględniające dni oraz, jeśli to możliwe, godziny, w których planuje się dyżury, a także specjalizację dyżurów,
- 3) zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej,
  - 4) zasady wykorzystania urzędzeń technicznych w punkcie.

Zgodnie z wyżej wymienionymi wymogami Miasto Zielona Góra zawarło porozumienie trójstronne z Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Zielonej Górze i Okręgową Radą Adwokacką w Zielonej Górze, o czym zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy poinformowano Wojewodę.

Analiza zawartych z wykonawcami umów pod kątem ich zgodności z art. 6 ust. 2 ustawy nie wskazała żadnych uchybień.

Wyłonienie organizacji pozarządowej do prowadzenia punktów

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy organizację pozarządową wyłania się corocznie w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1327 ze zm.).

W związku z powyższym Prezydent Miasta Zielona Góra zarządzeniem NR 1156.2021 z 25 października 2021 r. oraz zarządzeniem NR 1131.2022 z 28 października 2022 r. ogłosił:

- otwarty konkursu ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w 2022 roku oraz w 2023 roku,
- skład Komisji Konkursowej do przeprowadzenia postępowania konkursowego oraz oceny ofert.

Tryb powoływania, zasady działania, regulamin pracy komisji konkursowej stanowi Rozdział 8 uchwały Rady Miasta Zielona Góra NR XXXI.558.2020 z 27 października 2020 r., Nr XLVII.747.2021 z 26 października 2021 r. oraz NR LXV.959.2022 z 29 listopada 2022 r. w sprawie Programu współpracy Miasta Zielona Góra z organizacjami pozarządowymi na rok 2021, 2022 oraz 2023.

Na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu, wyłoniono ofertę której Komisja Konkursowa rekomendowała powierzyć realizację ww. zadania publicznego.

Wyłonienie organizacji pozarządowej odbywało się z zachowaniem terminu określonego w art. 11 ust. 12 ustawy.

Kontrolujący stwierdzili, że w ogłoszeniu określono kryteria, natomiast nie określono wag tych kryteriów.

Każde kryterium musi być sformułowane jednoznacznie i precyzyjne, tak żeby każdy poprawnie mógł interpretować je w jednakowy sposób. Wyłonienie organizacji pozarządowej nastąpiło na podstawie całkowicie swobodnej interpretacji Komisji Konkursowej. W protokole z posiedzenia Komisji Konkursowej z 24 listopada 2021 r. oraz 25 listopada 2022 r. stwierdzono brak zapisów opisujących sposób dokonania przez Komisję Konkursową oceny merytorycznej poszczególnych ofert.

Zasadnym jest, by kryteria oceny ofert zostały zaprezentowane w taki sposób, by na ich podstawie każdy był w stanie uzyskać wiedzę, jakie cechy i właściwości oferty będą uznane za pozwalające na uzyskanie wysokiej pozycji w ramach porównania ofert, w tym wskazanie, co zostanie ocenione wyżej, a co niżej.

A ponadto bez względu na to, kto dokonałby oceny ofert, otrzymałby taki sam wynik.

Umowy z wyłonionym w konkursie Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności Obywatelskiej „CIVIS SUM” (Aleja Niepodległości 7a/2, 65-048 Zielona Góra) zawarto odpowiednio na 2022 i 2023 rok.

Analiza umów wykazała, że zawierają one wszystkie elementy określone w art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6a ustawy.

W ramach umowy, ww. organizacji powierzono wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej, zgodnie z art. 11 ust. 7 ustawy. Zadania te w szczególności polegają na opracowaniu informatorów, plakatów oraz ulotek, prowadzeniu konkursów oraz rozpowszechnianiu informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w tym prowadzeniu kampanii społecznych.

Upowszechnianie wśród mieszkańców powiatu informacji o systemie

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy Prezydent Miasta Zielona Góra odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zwanego dalej „systemem”, wśród mieszkańców Miasta Zielona Góra.

Informacje o działalności systemu zostały zamieszczone i są na bieżąco aktualizowane w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu Miasta oraz na tablicy ogłoszeń.

Upowszechnianie wiedzy o systemie, w tym niezbędny do zapisów numer telefonu, szczególnie wśród osób nie korzystających z Internetu odbywa się przez:

- dystrybucję plakatów i ulotek wśród lokalnych instytucji, organizacji, jednostek podległych Urzędowi Miasta Zielona Góra;
- zamieszczenie informacji nt. funkcjonowania punktów w „Łączniku Zielonogórskim” (informator samorządowy wydawany przez miasto);
- wyświetlanie informacji o funkcjonowaniu punktów na monitorach LCD w autobusach MZK w Zielonej Górze;
- przekazanie informacji o systemie podległym miastu jednostkom działającym w obszarze pomocy społecznej oraz Caritas;
- dystrybucję informacji do podległych miastu jednostek oświatowych.

Upowszechnianie wiedzy o działalności systemu Prezydent Miasta Zielona Góra realizuje również w ramach zawartych z organizacją pozarządową, umów w zakresie realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej.

Prezydent Miasta zgodnie z art. 8a ust. 4 ustawy udostępnia listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej urzędu oraz w lokalnych środkach masowego przekazu.

Listę udostępniono także wykonawcom do wykorzystania przy realizacji postanowień art. 5 ust. 4 ustawy. Listy nieodpłatnego poradnictwa znajdują się również w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy.

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się że Prezydent Miasta wywiązał się z ww. obowiązku, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie do mieszkańców Miasta Zielona Góra.

Działalność kontrolna Prezydenta Miasta Zielona Góra

Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami kontrola wykonywana jest na bieżąco. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego znajdują

się w budynku, w którym swoją siedzibę mają również inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta, gdzie funkcjonuje portiernia.

Zgodnie z zawartymi umowami Wykonawcy mają obowiązek pobrania kluczy do lokali punktów z portierni oraz poświadczenia dyżuru podpisem na karcie usług, która znajduje się w portierni.

Kontrola punktów oraz obecności wykonawców odbywa się telefonicznie, osobiście w trakcie uzupełniania druków i informacji w miejscu dla oczekujących na poradę oraz przy okazji odbioru przynajmniej raz w miesiącu opinii osób uprawnionych, a także przez samą analizę tych opinii.

Na podstawie sprawozdania z realizacji zadania za 2022 rok Prezydent Miasta Zielona Góra skontrolował wykonanie przez organizację pozarządową zadania na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Na bieżąco odbywa się nadzór i kontrola realizacji przez organizację pozarządową zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie Miasta.

Prowadzony jest również monitoring logowań wykonawców w systemie teleinformatycznym w danym momencie.

Oceny stopnia realizacji zadań oraz ich efektywności, rzetelności i jakości dokonywana jest za pomocą dokumentowanych przez wykonawców w systemie teleinformatycznym części A kart pomocy. Kontrola obejmuje również poprawność i terminowość ich wypełnienia. Zgodnie z oświadczeniem Prezydenta Miasta Zielona Góra z dnia 16 lutego 2023 r. wzmocniono bieżący nadzór nad wykonawcami w zakresie terminowego wprowadzania przez nich części A kart pomocy do systemu teleinformatycznego.

Co kwartał upoważniony przez Prezydenta Miasta Zielona Góra pracownik, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego potwierdza w jego imieniu gotowości sporządzenia informacji zbiorczej o wykonaniu zadania, co jest równoznaczne z oświadczeniem o kompletności i prawidłowości danych w nich zawartych.

Upoważniony pracownik, zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy, analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy zawarte w części B karty pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W 2022 r. na 3016 udzielonych porad, osoby uprawnione złożyły jedynie 77 części B karty pomocy. Do 23 maja 2023 r. osoby uprawnione złożyły 13 części B karty pomocy na 1172 udzielone porady.

Zgodnie z § 9 ust. 1 oraz ust. 2 rozporządzenia, opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy, zawarte w części B karty pomocy, co najmniej raz w miesiącu, przekazuje się dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych oraz właściwej organizacji pozarządowej drogą elektroniczną, w tym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Kontrolujący stwierdzili brak realizacji zadania w ww. sposób.

Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami, zdaniem jednostki kontrolowanej ustawodawca nie nakłada obowiązku przekazywania wszystkich opinii, ale tylko tych, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy; oraz które mogą mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację pozarządową standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli

jakości nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z uwzględnieniem treści dokumentu dołączonego do wniosku o wpis na listę, o którym mowa w art. 11d ust. 8 pkt 4 ustawy.

Zdaniem jednostki kontrolowanej w treść wypełnionych części B kart pomocy, nie było opinii spełniających kryteria tego przepisu i wymagających przekazania.

Ustawodawca w § 9 ust. 3 rozporządzenia wskazał jako narzędzie do przekazywania opinii zawartych w części B karty pomocy system teleinformatyczny, którego definicję określił w art. 7a ustawy, z czym nie zgadza się jednostka kontrolowana cyt.: „Należy też zaznaczyć, że aplikacja jest centralnym systemem teleinformatycznym do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej a nie narzędziem wymiany dokumentów.”.

Kontrolujący zwrócili również uwagę na fakt wprowadzania do systemu teleinformatycznego rozbieżnych informacji dotyczących dat zawartych z wykonawcami umów. Tylko prawidłowe i rzetelne wprowadzanie do systemu teleinformatycznego danych sprzyja prawidłowemu zbieraniu przez Ministerstwo Sprawiedliwości informacji o realizacji zadania.

Ustawodawca w § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia nie określił, które opinie mogą mieć wpływ na sposób wykonania ww. zapisów. Do jednostki kontrolowanej nie należy decyzja, co ma wpływ, a co nie. Decyzje w tym zakresie podejmie właściwa okręgowa rada adwokacka albo właściwa rada okręgowej izby radców prawnych, bądź właściwa organizacja pozarządowa.

A fakt posiadania przez dziekana właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych oraz właściwą organizację pozarządową dostępu do systemu teleinformatycznego nie wypełnia znamion realizacji ww. zadania.

Wykonanie ww. zadania w systemie teleinformatycznym jest obligatoryjne dla jednostki kontrolowanej.

Na uwzględnienie zasługuje fakt, że na podstawie analizy opinii osób uprawnionych o udzielonej pomocy, zawarte w części B karty pomocy, Prezydent Miasta Zielona Góra z własnej inicjatywy przedkładał uwagi dotyczące świadczonych przez wykonawców porad.

Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami, w kontrolowanym okresie do Prezydenta Miasta nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące funkcjonowania systemu, w tym skargi na wykonawców oraz pracowników przyjmujących zgłoszenia na porady.

Przedstawiając powyższe ustalenia **zalecam:**

- prezentowanie kryteriów oceny ofert w taki sposób, by na ich podstawie każdy mógł uzyskać wiedzę, jakie cechy i właściwości oferowanego przedmiotu będą uznane za pozwalające na uzyskanie wysokiej pozycji w ramach porównania ofert,
- przekazywanie zgodnie z § 9 ust. 1 oraz ust. 2 rozporządzenia, opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy, zawarte w części B karty pomocy, co najmniej raz w miesiącu, dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych oraz właściwej organizacji pozarządowej drogą elektroniczną, w tym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

W terminie 30 dni liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, proszę o pisemną informację o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykorzystania, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień.

Podstawa prawna:

* art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190) oraz art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224),

**art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

wz. Wojewody Lubuskiego
I Wicewojewoda Lubuski
Wojciech Perczak
/podpisano elektronicznie/